

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

Amota movetur

urn:nbn:de:bsz:31-101049

Quid hoc monstri est? scit nocens fa-
cinus in solitudine, semotis arbitris,
in solum aliquem à se commissum: scit
cadaver hominis à se occisi alta terra ob-
rutum: scit animum multis simulatio-
num involucris ab oculis humanis remo-
tum; & ecce! tremit tamen, angitur, pal-
lescit; & conscientia mentē anxiam vas-
tat. Unde hoc? à Deo, inquam, à Deo est,
cui peculiare, obstacula removere, men-
tem movere. Egregiè imperator in l. ult.
C. ad l. ult. Majest. ex quo sceleratissimum
quis consilium cepit, exinde quodammo-
do sua mente punitus est.

Continuò templum, ac violati nu-
minis aras,
Et quod præcipuis mentem sudori-
bus urget,
Te videt in somnis . . . . .

*Mala conscientia tuta est aliquando, se-
cunda nunquam, ait Seneca. Interest, imò
ineff, non actionibus modò hominum, sed
& animis Deus; & ut numisma impres-
sam habet principis imaginem; ita homo
Dei. eaque, si uspiam, certè in conscientis
hominum quàm maximè elucet.*

En animum ac mentem! cum quâ
Dii nocte loquuntur.

Ist niet gantsch vreemt ende seltzaam dar een
misdadighe, wetende dat sijn rabauwerie er-
ghens in een bosch ofte op een heye, ende
mitsdien buyten de ooghen van alle menschen,
by hem is begaen gheweest; wetende dat het
lichaem by hem vermoort, wel diepe onder de
aerde is gheset; wetende dat hy sijn ghedach-
ten in een besloten boesem draecht. Dat hy
(seg' ick) evenwel t'elcken op alle voorvallen
fittert en beeft, en byna op het ruyffchen van
elck bladt het innerste van sijn ghemoet voelt
ommeroeren, en grondelijck bewegen? Van
waer comt dit? ontwyfelyck van niemant, als
vande hant Godes selfs, aen de welcke eygen is
door allerley beletselen henen te dringen, ende
het binnenste des menschelijcken ghemoeds
rontomme te keeren, en krachtelijck te beroe-
ren. Soo haest (seyt de keyser Iustinianus) ye-
mant voorgenomen heeft een schelmstuck aen
te rechten, so haest heeft hy alreede, in sijn ey-
ghen ghemoet, sijn straffe beginnen te dragen.

*Wie daer heeft een quaet ghemoet,
Slaept hy, waeckt hy, wat hy doet;
't Quade seyt, by hem begaen,
Comt ghestadich voor hem staen,*

Een quaerdoender (seyt Seneca) kan somwy-
len wel vry zijn, maer nimmermeer vrymoe-
dich. God is by ende aen den handel ende her-
ten der menschen, en gelijck der princen ghe-
daente ghedruckt is op het ghelt, soo Godes
beelt in 's menschen ghemoet.

*Wanneer een mensch alleen vertreckt,
Of op zijn bedd leyt wyzgestreckt,
Dan wort hy dickwils seer bevreesst,
Want God die spreeckt met synen geest.*

TERTVLLIANVS.

Conscientia potest adumbrari, quia
non est Deus, extingui non potest,
quia à Deo est.

SENEC. EPIST. 96.

Quid prodest recondere se, & oculos
hominum auresque vitare? bona
conscientia turbam advocat, mala autem
& in solitudine anxiosa est.

Die uyt Godt gheboren is en doet gheen sonde,
want zijn zaet blyft in hem.

DE seylsteen en het stael zijn op bedeckte gronden
Zijn onder een verplicht en over hant gebonden,
Al scheyt hen eenig dingh, de gheeft die trecter in,
Gheen scheytsel tusschen bey, en scheyt haer soete min.
Wat kan de vverelt doen? daer zijn bedeckte vveghen
Waer door den hemel selfs komt over ons gheseghen:
Weest vrolijck, vroom gemoet, noyt scheyster eenich slot
Den gheeft van sijn begin, de ziel van haren Godt.

Omnia spiritui pervia.

VT semel imperit chalybi sua munera magnes,
Cum magnete suo, se movet usque chalybs:
Haud objecta moram faciunt huic ligna metallo,
Ne sese lapidis vertat ad ora sui.
Cum semel est imbuta Deo gens cœlitus acta,
Inque sua Christi symbola mente gerit,
Se licet opponat vasto cacodæmon hiatu,
Se sacrata, Deo corda movente, movent.

Qui nous separera de la dilection de Christ?

LE fer touché d'aymant se tourne avec la pierre
Bien que soit loing de là, bien que prison l'enferre.
Qui est marqué de Dieu, & porte au cœur la foi,
Ne quite la vertu, par peine ni esmoi.

OMNIA